УТВЪРДИЛ:.....
Директор на ОУ „Д-р Петър Берон“,
С. Овощник, общ. Казанлък:
Димитър Гайдаров

ПРОГРАМА ЗА
ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ
НА УЧИЛИЩЕ
за учебната 2026/2027 година

Комисия:
Председател: Донка Пашова
Членове: Гергана Стойнова и Михаела Пенчева
Настоящата програма е приета на ПС 1...../11.09.2026.....
и утвърдена със Заповед 11/15.09.2026..... на Директора на
ОУ „Д-р Петър Берон“, с. Овощник, общ. Казанлък

Сканирано с CamScanner

Въведение:

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално – икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на ОУ „Д-р Петър Берон" с. Овощник за превенция на ранното напускане на образователната система:

- ЗАКОН ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ
- НАРЕДБА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ
- ЗАКОН ЗА МЛАДЕЖТА
- СТРАТЕГИЯ ЗА НАМАЛЯВЯНЕ ДЕЛА НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСНАЛИТЕ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА
- НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ И ПОВИШАВАНЕ НА ГРАМОТНОСТТА
- КОНВЕНЦИЯ ЗА БОРБА СРЕЩУ ДИСКРИМИНАЦИЯТА В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО
- ЗАКОН ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Програмата акцентира върху:

1. Мерки свързани с превенцията на риска от отпадане от училище.
2. Обмен на добри и работещи практики между заинтересованите страни в едно със засилена информационна дейност за популяризиране ползите от образование.
3. Усъвършенстване на системата за събиране на постоянна и надеждна информация за движението на учениците.
4. Възпитателни мерки.

Сканирано с CamScanner

5. Мерки за подпомагане на преминаване от присъствено обучение към обучение в електронна среда от разстояние.

ПРИНЦИПИ НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДАНЕТО НА УЧЕНИЦИ

Училищната програма за превенция на отпадането на ученици се базира на основни принципи на включващото образование:

- Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование;
- Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава;
- В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус;
- Учениците трябва да бъдат стимулирани да участват активно в образователния процес;
- Възгледите и мнението на учениците трябва да бъдат взети предвид тяхното участие в училище. Учениците трябва да бъдат стимулирани да участват активно в образователния процес.

В стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система /2013 -2020г./, преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможното развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план.

Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионално развитие на децата и младите хора в България.

Един от факторите за преждевременно напускане на образователната система наложи въвеждането на единен Механизъм за противодействие на училищния

Сканирано с CamScanner

тормоз, който има за цел да подпомогне училищата в усилията им за справяне с това явление.

Рискове:

Преждевременното напускане на училище води още до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване качеството на живот на сегашното и следващите поколения. Здравният статус и достъпът до услуги и ресурси, които могат да осигурят по – добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние са в пряка зависимост от получената по – висока степен на образование.
Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напусналите училище и техните семейства и върху цялостното социално - икономическо развитие на страната.

ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ :

Причините за отпадане от училище са многообразни и не се проявяват изолирано, а въздействат комплексно. Това определя необходимостта да се подхожда комплексно и същевременно да се действа индивидуално към конкретния случай на всяко дете, застрашено от отпадане или вече отпаднало от училище.
Отпадането на ученици от училище е не само социален, но и педагогически проблем. Причините за това са различни. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд, в слабия стремеж за личностна реализация в училищната среда, а от друга и в педагогическата колегия.
Анализирайки проблема, констатирахме, че учениците са в училище, но поради липса на интерес или слаби постижения в учебните занятия, допускат неизвинени отсъствия. Имат лоши прояви по отношение на дисциплина и междуличностно общуване в училище, както и голям брой слаби оценки, което неминуемо ги поставя в групата на на застрашени от отпадане.

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

1. Икономически причини.
2. Социални причини.
3. Етнокултурни причини.
4. Образователни причини.
5. Институционални причини.
6. Причини свързания със здравния статус.
7. Психологически причини.

- Социално - икономически причини: ниски доходи, лошото качество на живот на определени социални слоеве, поради задължение да гледа по - малкия си брат/сестра, използване на детето като трудов ресурс;

Сканирано с CamScanner

- Образователни причини: слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава училище, затруднения при усвояването на учебния материал, наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др. ;
- Етнокултурни причини: по - ниска ценност на образованието, по ранното встъпване в брак и др. ;
- Психологически причини: неувереност в себе си, чуство за неуспех, отчуждение от натрупания училищен опит и др.
- Институционални причини: като такива могат да квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище и др.;
- Причини свързани със здравния статус: в контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна диагностика и подготовка на детските градини и училищата за приобщаването на тези деца. Тук се включват и всички фактори на образователната среда, материалната база, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на приобщаващото образование;

В ОУ"Д-р Петър Берон" " деца застрашени от отпадане са основнотези които имат неизвинени отсъствия или имат повтарящи се прояви на насилие и агресия към съучениците си, но въпреки това е едно от училищата в България,в които няма отпаднали ученици. Това се дължи на последователната политика на образователната институция подчинена на принципите за:

- всеобхватност на дейностите – осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, ранна диагностика, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес;
- публичност и прозрачност на цялостната политика – чрез интернет страницата на училището, добрите практики и документиране на проблемните и рискови ситуации;
- обратна връзка с институции, родители, педагогически съветник, психолози, класни ръководители, учители и ученици;
- идентифициране на рисковите фактори – доклади, анализи на педагогическия съветник, училищните психолози и класните ръководители;

ВИЗИЯ

Програмата за превенция на отпадане се основава на иновативно, гъвкаво и личностно-ориентирано обучение:

1. Учениците да получат знания, умения и компетентности.
2. Да развиват своите заложби и способности. Да се научат да работят в екип, да правят компромиси, да бъдат толерантни и да умеят да разрешават конфликти.
3. Да изградят умения и навици за здравословен начин на живот.

Сканирано с CamScanner

В ОУ"Д-р Петър Берон" преподават хора, отдали на професията си по 20 години от живота си и такива, които сега прекрачватпрага на класната стая. Много наши бивши ученици прекрачват отново прага на нашите класни стаи, но вече като учители, отдадени на професията.
След завършване на средно образование 95% от учениците постъпват във висши училища в България и в чужбина.

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМА

1. Основната цел на програмата е да се повлияе върху повишаване интереса и активността на учениците в риск в учебния процес.
2. Разработване и изпълнение на комплекс от ефективни мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно отпадане на ученици от идентифицираните рискови групи в училище.
3. Подобрени резултати от НВО, ДЗИ, олимпиади и осигурена образователна и личностна подкрепа на всеки ученик.

Политиките и мерките, които ОУ"Д-р Петър Берон" предприема запреодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете. В училището се акцентира върху силните страни на всеки ученик, което подпомага личностното му развитие. В училището се обучават 75 ученици от 1-7 със задължително изучаване на английски език от първи клас.

Политики и мерки в ОУ"Д-р Петър Берон" произтичащи от:

Семейни и социални причини:

1. Възможно е нежелание на родителите детето да ходи на училище, поради страх от социална изолация, по – ниска самооценка, невъзможност към адаптиране към учебния процес и останалите ученици.
Мерки: Мотивиране, консултиране и подпомагане чрез редица дейности за приобщаване на децата със специални образователни потребности, децата от ромски произход, както и изоставени от семейства, заминали за чужбина.
2. Трудова миграция на родителите. Напускане на единия или двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставане на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с новите модели на поведение на децата и трудовата социална обстановка.
Мерки: Ежеседмични контакти от класните ръководители с родителите/настойниците на учениците, консултации с педагогическия съветник и училищните психолози, сътрудничество с Отделите за закрила на детето и други институции, а при необходимост при прояви на тези деца – Детска педагогическа стая.

Сканирано с CamScanner

3. Недостатъчна образованост на родителите и липса на занижен контрол върху цялостното развитие на ученика. Изразява се в не контролиране на часовете за прибиране от училище, непознаване на контактите и приятелския кръг на детето, не проверяване на изученото през деня и подготовката на ученика за следващия ден - домашни работи, изпълнение на други поставени от учителя задачи.

Мерки: Мотивиране и приобщаване на тези деца за посещаване целодневната организация в училище, провеждане на срещи на тези родители с ръководство, класни ръководители, педагогически съветник, училищния психолог, мотивиране, консултиране и приобщаване към училищната общност.

4. Чести конфликти между агресивни родители, неглижиране и насилие над детето - побой, домашно насилие, развод и др.

Мерки: Сътрудничество с „Отдела за закрила на детето", Фондация „Асоциация Анимус" и други институции.

5. Социално слаби семейства .

Мерки: Оказване на социална помощ чрез получаване на социални стипендии. За учениците от 1 до 7 клас има осигурени безплатни учебници, а за тези от 1 до 4 клас има и безплатна закуска или плодове. В училището функционира училищен стол, който се ползва за обедно хранене. Социално слабите деца и децата сираци ползват безплатни купони.

6. Преждевременно напускане на училище поради ранни бракове и раждане.

Мерки: Осигуряване на непрекъснати форми за информираност на тийнейджърите за сексуалното им развитие, провеждане на обучение от Център по семейно планиране: Пубертет, юношество и съзряване", осигуряване на възможност за продължаването на прекъсналите училище в самостоятелна форма на обучение.

Други по – важни мерки и дейности, залегнали в програмата на 32 СУИЧЕ за превенция на ранното напускане на училище са:

1.1 Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместванетои отсъствията на учениците:

- Изготвяне на база данни от класните ръководители, в чиито класове има ученици от рискови групи.

- Обобщаване всяка седмица на информацията за отсъствията на учениците от класните ръководители. При натрупване на неизвинени отсъствия на ученик - информиране на родителите от класния ръководител за изясняване причините за отсъствията.

1.2 Координиране на действията на класните ръководители с тези на педагогическия съветник, училищния психолог и училищното ръководство.

1.3 Запознаване на учениците с правилника на училището от класните ръководители още в първия учебен час.

1.4 Разглеждане в ЧК на теми свързани :

- с превенция на насилието;
- с неправомерните действия, характерни за малолетните и непълнолетните ученици;

Сканирано с CamScanner

- опасностите от сърфиране в интернет както и други рискови прояви, които могат да застрашат децата и да доведат до отпадането им от училище.
- теми свързани с гражданското образование /здравно образование и възпитание/
- с превенция на зависимостите.

1.5 Системно подпомагане на ученическия колектив за създаване на екипност - провеждане на тренинги за създаване на екипност, доверие, подобряване на модела на общуване и изграждане на толеранс. От педагогическият съветник и училищните психолози.

1.6 Подпомагане адаптирането на учениците от петите класове от начален към прогимназиален етап на обучение, чрез провеждане на тренинги - за адаптация и екипност. От педагогическия съветник и училищните психолози.

1.7 Запознаване на учениците от петите и шестите класове с техните права, какво е насилие, превенция на насилието . От училищните психолози и педагогическия съветник, при възможност и външна организация.

1.8 Превенция на зависимостите (презентации, дискусии) с учениците от седмите класове. От педагогическия съветник и училищните психолози.

1.9 Провеждане на тренинги за екипност и запознаване с какво е това рисково поведение с осмите класове . От педагогическия съветник и училищните психолози, при възможност с представители от Превантивно- информационния център за превенция на зависимостите към Столична община.

1.10 Провеждане на тренинги за екипност и толерантност с учениците от деветите класове - от училищните психолози и педагогическия съветник.

1.11 Ученически парламент.

1.12 Училищен хор.

1.13 Клубове по предприемачество.

1.14 Утвърждаване на позитивна дисциплина - използване на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на *добри* поведенчески модели спрямо себе си и останалите.

1.15 Развитие на училищната общност - превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях.

1.16 Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на училище.

1.17 Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти - обсъждане на проблеми и обмяна на добри практики при работата им с едни и същи ученици с цел повишаване на ефективността на педагогическите подходи.

1.18 По - голяма атрактивност на преподавания материал чрез интерактивни методи, електронни уроци, онагледяване, практическа насоченост, иновативно обучение.

1.19 Осигуряване на всеки застрашен от отпадане ученик поради слаби оценки и невъзможност да покрие държавните образователни стандарти на консултации по съответните предмети по утвърден график , план за обща подкрепа, както и допълнителна работа с тези ученици през ваканциите.

1.20 Откриване и развитие на силните страни на личността чрез индивидуална работа с учениците или включването им в групи за извънкласни дейности.

Сканирано с CamScanner

1.21 Възможности за обучението за учениците от рисковите групи в здравословно отношение групи – при наличието на отделни случаи, при които обучението а учениците в дневна присъствена форма е невъзможно или нецелесъобразно по здравословни причини / самите те са със заболявания, които не позволяват посещаване в училище, или учениците съответно техните родители/настойници попадат във високорискова група за COVID-19/ или не е предпочитано от родителите. С цел гарантиране на правото на достъп до образование, обучението на такива ученици е възможно да се осъществява в алтернативни форми – самостоятелна или индивидуална. Формата на обучение се избира от ученика и/или неговите родители, но това право не е безусловно, а при спазване на изискванията на нормативната уредба и в отделни случаи – след препоръка на екипа за личностно развитие.

1.22 Съпътстваща подкрепа за учениците, пропуснали присъствени учебни занятия- поради заболяване, в ОУ"Д-р Петър Берон" се предоставя съпътстващата обща подкрепа в хода на учебната година под формата на консултации, провеждани по график.

1.23 Поддържане на добър психоклимат и намаляване на ситуациите на напрежение, стрес и дезинформация .

1.24 Занимания по интереси – за развитие на способностите и на компетентностите на учениците, за изява на дарбите им в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравно образование, както и придобиване на умения за лидерство.

1.25 Включване на застрашените от отпадане ученици в извънкласни и извънучебни дейности: училищни турнири, спортни състезания, еднодневни екскурзии, зелени училища, образователен театър, посещение на изложби и концерти и др.

1.26 Поощряване с морални и материални награди.

1.27 Индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава / наставничество /.

1.28 Консултиране на застрашените от отпадане ученици с педагогическия съветник или с училищния психолог.

1.29 Кариерно развитие: Много важни са дейностите свързани с професионалното ориентиране и кариерното развитие на учениците. За тази цел всички ученици от 1 до 12 клас в час на ЧК, ще бъдат запознати с интересни и желани професии. По този начин учениците застрашени от отпадане могат да определят професията която им допада. Това ще ги мотивира за по добри учебни постижения и за оставане в училище. От класните ръководители.

1.30 Библиотечно информационно обслужване – в училището се осигурява чрез училищната библиотека, която гарантира свободен достъп до информация на учениците от различни документални източници в библиотечния фонд и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.

1.31 Подобряване възможностите на обучение на деца със СОП. Осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие. В зависимост от оценката на индивидуалните потребности на ученика от екипа за подкрепа за личностно развитие. Екипът включва – педагогическият съветник, училищните психолози, учителите по съответните предмети както и класните ръководители.

Сканирано с CamScanner

1.32. Включване на родителската общност за повишаване на активността и сътрудничеството с училищното ръководство.

1.33. Сътрудничество с различни организации – Дирекция „Социално подпомагане", Отдел за закрила на детето, "

„Превантивно- информационният център за превенция на зависимостите" и др.

1.34. Отчет на дейностите и мерките по програмата.

Утвърдил Директор:
/Димитър Гайдаров/

Сканирано с CamScanner